

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Doktorské studijní programy v biomedicíně

Studijní obor : Preventivní medicína

Autorka: MUDr. Hana Vaňková

Název práce: Možnosti prevence s využitím geriatrických principů: Funkční stav a depresivita ve stáří

Oponent: Doc. MUDr. Karel Dohnal, CSc.,

Předložená práce má celkem 131 stran textu plus přílohy. Text je vhodně a bohatě doplněn tabulkami, grafy a obrázky. Seznam použitých zdrojů obsahuje 205 položek. Členění práce odpovídá požadavkům na disertační práci. V části teoretické se autorka zabývá funkčním stavem a depresivitou ve stáří ve vztahu k pohybové aktivitě. Experimentální část uvádí použitou metodiku, jsou uvedeny cíle, stanoveny hypotézy, postup prací, výsledky a diskuse.

Aktuálnost tématu:

Prodlužující se délka života zvyšuje pravděpodobnost výskytu onemocnění, která stárnutí doprovázejí. Bohužel kvalita života seniorů, délka života ve zdraví a další ukazatele týkající se seniorské populace ČR zdaleka nedosahují špičkové evropské úrovně. Deprese zvyšují morbiditu i mortalitu a představují významný socioekonomický problém. Mezi obyvateli domovů pro seniory studie našla téměř poloviční zastoupení depresivity.

Cíl práce a hypotézy:

Cílem práce bylo zhodnotit účinnost nefarmakologické intervence funkčního stavu u obyvatel domovů pro seniory na depresivitu. Dále se zjišťovala míra progresu depresivity u těchto seniorů s ohledem na možnosti diagnostiky a preventivní intervence. Stanoveny byly tři hypotézy:

- I. Komponenty funkčního stavu jako je soběstačnost, kognice či mobilita, v širším kontextu též bolest, přispívají k identifikaci seniorské subpopulace v riziku depresivity
- II. Depresivita institucionalizovaných seniorů progreduje v čase
- III. Prevencí progresu depresivity u institucionalizovaných seniorů může být nefarmakologická intervence, konkrétně pohybový program založený na tanci. Tato intervence může nejen předcházet progresi, ale také snížit depresivitu seniorů žijících v zařízeních dlouhodobé péče

Na základě výsledků práce lze konstatovat, že veškerých cílů práce bylo dosaženo a stanovené hypotézy byly potvrzeny.

Metodika:

V rámci testování první hypotézy byl použit design průřezové studie, počet respondentů 308, obyvatelé domů pro seniory, věk 60 a více, skóre hodnocení kognitivního stavu podle Mini Mental State Examination (MMSE) 15 a více bodů. Deprese hodnocena Geriatrickou škálou deprese (GDS). Get up and Go Test umožňuje funkční geriatrické hodnocení k popisu mobility seniorů. Hodnocení bolesti podle dotazníku WHO – Quality of Life.

Hypotéza II. a III. využila design randomizované kontrolované studie pro studium efektu pohybové intervence. Celkem vyhodnoceno 162 respondentů. Pro hodnocení soběstačnosti použita škála aktivit všedního dne (ADL).

Intervence – pohybová intervence založená na tanci EXDASE (Excercise Dance for Seniors). Metoda je přizpůsobena potřebám křehkých seniorů, včetně osob s kognitivním deficitem a omezenou mobilitou, včetně osob na invalidním vozíku.

Výsledky a význam práce pro další rozvoj oboru a aplikace výsledků v praxi:
Výsledky jsou velmi cenné. Vhodně zvolená pohybová aktivita má vliv na přítomnost depresivních symptomů, což studie publikovaná v Lancetu 2013 zpochybnila. Studie našla souvislost mezi funkčním stavem a přítomností depresivních symptomů. Poukázáno je na silnou asociaci bolesti, kognitivního deficitu, disability a omezené mobility s depresivitou, což může usnadnit identifikaci seniorů se zvýšeným rizikem deprese. V intervenované skupině došlo po třech měsících taneční intervence k signifikantnímu zlepšení progresu depresivity. Ukazuje se, že taneční terapie, která může využívat reminiscenční hodnotu příjemných vzpomínek na mládí respondentů je vhodnou alternativou pohybové intervence pro tuto populaci.

Otázka:

V roce 2014 bylo evidováno 1647 sebevražd. V roce 2007 bylo dosaženo nejnižší hodnoty (1375), od té doby počty opět stoupají. Jaký význam přisuzujete podílu depresivity na nárůstu sebevraždnosti?

Závěr:

Formální úpravu práce, dodržení všech nezbytných náležitostí, jazykovou a stylistickou úroveň hodnotím jako výbornou. Publikační aktivita je dostatečná, včetně zahraniční publikací s IF. Sedm publikací v mezinárodních recenzovaných časopisech s IF, ve dvou figuruje jako první autor. Šest dalších recenzovaných publikací v českých odborných časopisech. Dvě kapitoly v mezinárodních monografiích, pět kapitol v českých. Tři abstracta v časopise s IF, čtyři abstracta v mezinárodních recenzovaných časopisech a další. Předložená práce je v plném souladu s náplní a cíli studijního oboru Preventivní medicína. Autorka jednoznačně potvrdila, že je schopna samostatné vědecké práce a aplikovat dosažené výsledky do praxe. Po posouzení kvality předložené práce a splnění stanovených úkolů, dostatečné publikační aktivity a dosavadní vědecké a pedagogické aktivity doporučuji předloženou práci k obhajobě a navrhuji udělení titulu Ph.D.

doc. MUDr. Karel Dohnal CSc.,

